

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA ARKUSZA III**I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można przyznać maksymalnie 25 punktów)****Wykorzystując załączone teksty kultury i posiadaną wiedzę z kultury antycznej uczeń:**

1. wyjaśnia mitologiczne znaczenie terminu „tytan”, 1
2. dostrzega i wymienia wynikające z tego implikacje (był bogiem, był nieśmiertelny, starszy od Zeusa, należał do pierwszego – starszego pokolenia bogów), 1
3. wyjaśnia znaczenie imienia „Prometeusz”: „myślący do przodu”, 1

Interpretując fragmenty tragedii Ajschylosa *Prometeusz w okowach*:

4. przedstawia sylwetkę Prometeusza, 1
5. wymienia dobrodziejstwa Prometeusza (obrona człowieka przed unicestwieniem przez Zeusa, ogień), 1
- 5.1.określa ich znaczenie dla ludzi (ogień umożliwiający przetrwanie, ochronę przed mrozem i dzikimi zwierzętami) 1
6. dostrzega aspekt cywilizacyjny czynu Prometeusza (przejście od stanu zwierzęcego do stanu ludzkiego, rozwój rzemiosła, wynalazki), 1
7. zauważa związek przyczynowo – skutkowy między dobrodziejstwem Prometeusza dla ludzi a konsekwencjami dla niego samego – karą), 1
8. dostrzega, że Prometeusz – działając w interesie człowieka – dobrowolnie i świadomie narażał się na gniew Zeusa (posiadał dar wieszczy), 1
- 8.1.dostrzega istotę tragizmu i heroizmu, wynikającą z jego postawy, 1
9. interpretuje motywy jego czynu: miłość do ludzi, odpowiedzialność za stworzonego przez siebie człowieka, 1
10. określa istotę winy w stosunku do Zeusa, 1
- 10.1.zwraca uwagę na niesubordynację tytana, jego butę, pychę, 1
- 10.2.interpretuje postawę tytana wobec Zeusa, 1
- 10.3.rozważa problem granicy posłuszeństwa wobec władcy i ustanowionych przez niego praw, 1
11. wyjaśnia zapowiedź Prometeusza: *przyjdzie nań czas pokory i strach*. 1

Interpretując obraz P.P. Rubensa *Prometeusz w okowach*

12. dostrzega charakterystyczne elementy (orzeł, kajdany na nadgarstku Prometeusza, które kojarzy z karą wymierzoną Prometeuszowi przez Zeusa, 1
13. opisuje sposób i miejsce odbywania kary (wyjaśnia rolę orła w micie). 1

Interpretując rycinę

14. zauważa charakterystyczne elementy (orzeł, skała, więzy), 1
15. interpretuje powody modyfikacji w wyglądzie zewnętrznym postaci Prometeusza, 1
16. porównuje przedstawienie tytana na rycinie z przedstawieniem go na obrazie Rubensa, 1
- 16.1.zauważa różnice w sposobie ujęcia tego samego motywu przez różnych artystów. 1

Interpretując fragmenty *Improwizacji z III części Dziadów*:

17. zwraca uwagę na inspirującą rolę mitu w kreacji bohatera III części *Dziadów*, 1
18. charakteryzuje sylwetkę Konrada, 1
- 18.1.zauważa podobieństwa między postawą bohatera romantycznego (Konrada) i Prometeusza, 1
19. porównuje istotę buntu obu bohaterów przeciwko Bogu i władcy, 1
20. objaśnia istotę postawy prometejskiej, 1

Interpretując wiersz Zbigniewa Herberta *Stary Prometeusz*:

21. zauważa znaczące słowa – klucze: ogień, orzeł, 1
- 21.1.interpretuje ich rolę i ich symboliczną wymowę. 1

22. dostrzega aluzje do mitu o Prometeuszu (np. „miejsce bohatera w systemie konieczności”, „list dziękczynny tyrańcy Kaukazu”, „sposób wyrażania niezgody na świat”), 1
23. zwraca uwagę na relatywną wartość wynalazków Prometeusza, 1
- 23.1. uogólniając zwraca uwagę na relatywność wielu czynów i dóbr (ogień to życie – dobrodziejstwo, przetrwanie, rozwój, dobro; ogień to śmierć – zło, zagłada, narzędzie walki, przemocy), 1
24. rozumie i komentuje tytuł *Stary Prometeusz*, 1
25. zestawia i porównuje postawy bohatera wiersza i mitycznego tytana wobec „systemu konieczności” (życia), np. Prometeusz Ajschylosa buntuje się, otwarcie się przeciwstawia i ponosi konsekwencje; Prometeusz Herberta – po cichu, dla siebie i bez konsekwencji, 1
26. zestawia konformizm bohatera Herberta i bezkompromisowość mitycznego Prometeusza, 1
27. interpretuje dewaluację wartości prometejskich, 1
28. zauważa ironię Herberta, 1
29. rozważa przyczyny różnicy w postawach ludzi wobec tyranii i niesprawiedliwości.
30. Wnioski: fenomen niesłabnącej popularności mitu o Prometeuszu tkwi w skumulowaniu wokół jego postaci problemów (natury moralnej, prawnej, politycznej, filozoficznej, egzystencjalnej, estetycznej), które mają wymiar ponadczasowy, uniwersalny, ogólnoludzki. Są to problemy rozważające wartości, które z istoty swej nie są absolutne, raz na zawsze ustalone, których ambiwalentne, względne, niejednoznaczne. Z ich istoty wynika ich nieprzemijająca atrakcyjność, ważność, żywotność. 1
- Np.
- 30.1. bunt jednostki przeciw przemocy i tyranii, 1
- 30.2. poświęcenie dla ludzkości, narodu, idei, 1
- 30.3. godność jednostki ludzkiej w obliczu zniewolenia i zagrożenia, 1
- 30.4. potrzeba wiary w altruizm, 1
- 30.5. prawo człowieka do samorealizacji, 1
- 30.6. odpowiedzialność za własną pracę (dzieło). 1
31. Opinie (interpretacje) własne, ale wynikające z analizy tekstów. 1
32. Argumentacja opinii własnych. 1
- II. KOMPOZYCJA PRACY**
1. Funkcjonalna wobec tematu, spójna wewnątrz, 2
2. uporządkowana, spójna. 1
- III. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA I STYLISTYCZNA.**
1. Poprawna, ujednolicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja i ortografia; żywy i zgodny z zastosowaną formą styl, bogate słownictwo, 3
2. poprawna składnia i frazeologia (nieliczne błędy), zgodna z normą fleksja i ortografia (nieliczne błędy), zgodny z zastosowaną formą styl, wystarczająca leksyka, 2
3. wypowiedź komunikatywna mimo schematycznej i często niezgodnej z normą składni, dopuszczalne błędy ortograficzne, widoczne schematy językowe. 1

OGÓLNY SCHEMAT OCENIANIA I PUNKTACJI ARKUSZA III

		Punktacja	
Kryterium	Zastosowanie wiedzy z kultury antycznej	0-5	25
	Stopień wykorzystania tekstów kultury	0-16	
	Prezentacja własnego stanowiska, argumentowanie	0-4	
	Kompozycja	0-2	5
Poprawność językowa i stylistyczna	0-3		
Razem		30	